

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. kovo 22 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – SESV 267 straipsnis – Būtinybė pateikti prašomą išaiškinimą, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galėtų priimti savo sprendimą – Sąvoka – Bendrosios kompetencijos teismo teisėjui iškelta drausmės byla – *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija) Drausmės bylų kolegijos pirmininko sprendimas nustatyti drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti šią bylą – Civilinis ieškinys dėl pripažinimo, kad šios drausmės bylų kolegijos pirmininkas nėra saistomas tarnybos santykių su Aukščiausiuoju Teismu – Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo jurisdikcijos patikrinti skyrimo eiti Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas galiojimą nebuvimas ir tokio ieškinio nepriimtumas pagal nacionalinę teisę – Prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepriimtumas“

Byloje C-508/19

dėl *Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Aukščiausiojo Teismo Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija, Lenkija) 2019 m. birželio 12 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. liepos 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

M. F.

prieš

J. M.,

dalyvaujant

Prokurator Generalny,

Rzecznik Praw Obywatelskich,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas L. Bay Larsen, kolegijų pirmininkai A. Prechal (pranešėja), K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin ir N. Jääskinen, teisėjai M. Ilešič, F. Biltgen ir A. Kumin,

generalinis advokatas E. Tanchev,

* Proceso kalba: lenkų.

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. rugsėjo 22 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. F., atstovaujamos *radca prawny* W. Popiołek,
- J. M.,
- *Prokurator Generalny*, atstovaujamo M. Słowińska, R. Hernand, A. Reczka ir S. Bańko,
- *Rzecznik Praw Obywatelskich*, atstovaujamo M. Taborowski ir P. Filipek,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, S. Żyrek ir A. Dalkowska,
- Europos Komisijos, atstovaujamos iš pradžių K. Herrmann, P. Van Nuffel ir H. Krämer, vėliau – K. Herrmann ir P. Van Nuffel,

susipažinęs su 2021 m. balandžio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl ESS 2 straipsnio, 4 straipsnio 3 dalies, 6 straipsnio 3 dalies ir 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, SESV 267 straipsnio ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant M. F. ir J. M. ginčą dėl prašymo pripažinti, kad J. M. nėra saistomas tarnybos santykių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija).

Nacionalinė teisė

Konstitucija

- 3 *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Lenkijos Respublikos Konstitucija, toliau – Konstitucija) 144 straipsnio 2 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„2. Tam, kad Respublikos Prezidento teisės aktai turėtų galią, jie privalo būti pasirašyti Ministrų Tarybos pirmininko; jis pasirašydamas aktą prisiima atsakomybę prieš *Sejm* [(Seimas)].

3. 2 dalies nuostatos netaikomos:

<...>

17) skiriant teisėjus;

<...>“

- 4 Pagal Konstitucijos 179 straipsnį Lenkijos Respublikos Prezidentas (toliau – Respublikos Prezidentas), remdamasis *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teismų taryba, Lenkija) (toliau – NTT) siūlymu, skiria teisėjus neterminuotam laikotarpiui.

Civilinio proceso kodeksas

- 5 *Kodeks postępowania cywilnego* (Civilinio proceso kodeksas) 189 straipsnyje nustatyta:

„Ieškovas gali kreiptis į teismą su prašymu dėl teisinio santykio ar teisės buvimo arba nebuvimo pripažinimo, jeigu jis yra tuo teisiškai suinteresuotas.“

Aukščiausiojo Teismo įstatymas

- 6 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o Sądzie Najwyższym* (Aukščiausiojo Teismo įstatymas) (Dz. U., 2018, 5 pozicija) įsigaliojo 2018 m. balandžio 3 d. Šis įstatymas ne kartą buvo iš dalies pakeistas.

- 7 Aukščiausiojo Teismo įstatymu šiame teisme, be kita ko, įsteigta nauja kolegija, pavadinta *Izba Dyscyplinarna* (Drausmės bylų kolegija).

- 8 Šio įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Drausmės bylų kolegijos jurisdikcijai priklauso:

- 1) drausmės bylos:

- a) dėl [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjų;
b) [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] nagrinėjamos siejant su drausminėmis procedūromis, vykdomomis pagal šiuos įstatymus:

<...>

– Bendrosios kompetencijos teismų sistemos įstatymą <...>,

<...>

<...>

- 2) darbo teisės ir socialinio draudimo bylos, susijusios su [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjais;

<...>“

- 9 Aukščiausiojo Teismo įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pasikonsultavęs su [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmuoju pirmininku, Respublikos Prezidentas skelbia *Monitor Polski* [(Lenkijos Respublikos oficialusis leidinys)] laisvų teisėjo vietų įvairiose [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] kolegijose skaičių.“

10 Šio įstatymo 33 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„[*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo tarnybos santykiai prasideda nuo tada, kai įteikiamas paskyrimo raštas. <...>“

Bendrosios kompetencijos teismų įstatymas

11 Iš dalies pakeisto 2001 m. liepos 27 d. *Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Bendrosios kompetencijos teismų sistemos įstatymas) (*Dz. U.*, 2018, 23 pozicija, toliau – Bendrosios kompetencijos teismų įstatymas) 110 straipsnyje numatyta:

„1. Teisėjams iškeltose drausmės bylose sprendimus priima:

1) pirmojoje instancijoje:

a) trijų teisėjų sudėties drausmės bylų teismai prie apeliacinių teismų;

<...>

3. Drausmės bylų teismas, kurio veiklos teritorijoje teisėjas, kuriam iškelta drausmės byla, vykdo savo funkcijas, negali nagrinėti 1 dalies 1 punkto a papunktyje nurodytų bylų. Drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti bylą, nustato Drausmės bylų kolegijos darbu vadovaujantis [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] pirmininkas įgaliotinio drausmės klausimais prašymu.“

NTT įstatymas

12 NTT veiklą reglamentuoja 2011 m. gegužės 12 d. *Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa* (Nacionalinės teismų tarybos įstatymas; *Dz. U.*, 2011, Nr. 126, 714 pozicija), iš dalies pakeistas, be kita ko, 2017 m. gruodžio 8 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai; *Dz. U.*, 2018, 3 pozicija) ir 2018 m. liepos 20 d. *Ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrosios kompetencijos teismų sistemos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai; *Dz. U.*, 2018, 1443 pozicija, toliau – NTT įstatymas).

13 NTT įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei eiti teisėjo pareigas pretenduoja keli kandidatai, [NTT] bendrai išnagrinėja ir įvertina visas pateiktas paraiškas. Tokiu atveju [NTT] dėl visų kandidatų priima nutarimą, jame pareiškia poziciją dėl siūlymo skirti į teisėjo pareigas teikimo.“

14 Šio įstatymo 43 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Jeigu 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą nutarimą ginčija ne visi procedūros dalyviai, jis tampa galutinis dėl tos dalies, kurioje išdėstytas sprendimas neteikti siūlymo skirti į teisėjo pareigas tų kandidatų, kurie nepateikė skundo, laikantis 44 straipsnio 1b dalies nuostatų.“

15 Minėto įstatymo 44 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Procedūros dalyvis gali kreiptis į [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] dėl [NTT] nutarimo neteisėtumo, nebent atskirose nuostatose numatyta kitaip. <...>

1a. Individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, skundas gali būti pateiktas [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas, Lenkija)]. Tokiais atvejais skundas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] nėra galimas. Skundas [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] negali būti grindžiamas tuo, kad buvo netinkamai įvertinta kandidatų atitiktis kriterijams, į kuriuos atsižvelgta priimant sprendimą dėl siūlymo skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas teikimo.

1b. Jeigu 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą nutarimą ginčija ne visi procedūros dalyviai, individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, šio nutarimo dalis, kurioje yra sprendimas teikti siūlymą skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, ir dalis, kurioje yra sprendimas neteikti siūlymo skirti eiti to paties teismo teisėjo pareigas, tampa galutinės tiems procedūros dalyviams, kurie nepateikė skundo.

<...>

4. Individualiose bylose, susijusiose su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, jeigu [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] panaikina [NTT] nutarimą neteikti siūlymo skirti eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, tai prilyginama skundą pateikusių procedūros dalyvio kandidatūros patvirtinimui į laisvas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, dėl kurių [*Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas)] sprendimo priėmimo dieną [NTT] vykdoma procedūra dar nėra pasibaigusi, o jeigu tokia procedūra nebevykdoma – į būsimas laisvas [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, apie kurias turi būti paskelbta.“

- 16 NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalis į šį straipsnį įtraukta 2017 m. gruodžio 8 d. Įstatymu, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai, įsigaliojusių 2018 m. sausio 17 d., o 1b ir 4 dalys – 2018 m. liepos 20 d. Įstatymu, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrosios kompetencijos teismų sistemos įstatymas ir tam tikri kiti įstatymai, įsigaliojusių 2018 m. liepos 27 d. Iki šių pakeitimų toje 1a dalyje nurodyti skundai pagal to paties 44 straipsnio 1 dalį turėjo būti teikiami *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas).
- 17 2019 m. kovo 25 d. sprendime *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas, Lenkija) pripažino NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalį prieštaraujančia Konstitucijos 184 straipsniui, iš esmės motyvuodamas tuo, kad toje 1a dalyje *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) suteikta jurisdikcija nėra pateisinama nei atitinkamų bylų pobūdžiu, nei minėto teismo organizacinėmis savybėmis ar jo taikoma procedūra. Tame sprendime *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas) taip pat nurodė, kad šis prieštaravimas Konstitucijai pripažinimas „neišvengiamai lemia visų vykstančių teismo procesų, grindžiamų panaikinta nuostata, užbaigimą“.
- 18 Vėliau NTT įstatymo 44 straipsnis buvo iš dalies pakeistas 2019 m. balandžio 26 d. *Ustawa o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów administracyjnych* (Įstatymas, kuriuo iš dalies keičiamas Nacionalinės teismų tarybos įstatymas ir Administracinių teismų sistemos įstatymas; *Dz. U.*, 2019, 914 pozicija, toliau – 2019 m. balandžio 26 d. įstatymas); jis įsigaliojo 2019 m. gegužės 23 d. Nuo tada šio 44 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:
- „Procedūros dalyvis gali pateikti skundą [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] dėl [NTT] nutarimo neteisėtumo, nebent atskirose nuostatose numatyta kitaip. Individualiose bylose, susijusiose

su paskyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, skundo pateikti negalima.“

- 19 Be to, 2019 m. balandžio 26 d. įstatymo 3 straipsnyje numatyta, kad „[i]ndividualios bylos dėl skundų, pateiktų dėl [NTT] nutarimų, susijusių su skyrimu eiti [*Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas)] teisėjo pareigas, kurios yra iškeltos, bet nebaigtos nagrinėti iki šio įstatymo įsigaliojimo, pagal įstatymą yra nutraukiamos“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 20 M. F. eina teisėjos pareigas *Sąd Rejonowy w P.* (P. apylinkės teismas, Lenkija). 2019 m. sausio 17 d. įgaliotinio bendrosios kompetencijos teismų teisėjų drausmės klausimais pavaduotojas nusprendė iškelti drausmės bylą M. F., nes ji, kaip įtariama, pernelyg ilgai nagrinėjo bylas ir pavėluotai surašė savo sprendimų motyvus. 2019 m. sausio 28 d. J. M., veikiantis kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pirmininkas, kuris vadovauja šio teismo Drausmės bylų kolegijos darbui, remdamasis Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalimi, priėmė nutartį, ja nustatė *Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym w <...>* (Drausmės bylų teismas prie <...> apeliacinio teismo, Lenkija) kaip drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti šią drausmės bylą pirmąją instanciją.
- 21 Priėmus šią nutartį, M. F. kreipėsi į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) su ieškiniu, grindžiamu Civilinio proceso kodekso 189 straipsniu, prašydama pripažinti, kad J. M. nėra saistomas tarnybos santykių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), kaip tai suprantama pagal Aukščiausiojo Teismo įstatymo 33 straipsnio 1 dalį, nes skiriant J. M. eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos teisėjo pareigas buvo padaryta pažeidimų. M. F. taip pat prašė nušalinti nuo pareigų visus į šią drausmės bylų kolegiją paskirtus teisėjus ir paskirti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija) nagrinėti šį ieškinį. Galiausiai M. F. prašė per visą pagrindinės bylos nagrinėjimo laikotarpį taikyti laikinąją apsaugos priemonę – sustabdyti M. F. iškeltos drausmės bylos nagrinėjimą.
- 22 Grįsdama savo ieškinį M. F. teigė, kad J. M. skyrimas eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas nesukėlė pasekmių, nes Respublikos Prezidento raštas dėl J. M. paskyrimo šiam asmeniui buvo įteiktas 2018 m. rugsėjo 20 d., t. y. tuo metu, kai kandidatas, kurio 2018 m. rugpjūčio 23 d. NTT nutarimu nesiūlyta skirti eiti šių pareigų, remdamasis NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalimi jau buvo pateikęs *Naczelný Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) 2018 m. rugsėjo 17 d. skundą dėl šio nutarimo, kuriuo eiti minėtas pareigas pasiūlyta skirti J. M. Be to, pagal Aukščiausiojo Teismo įstatymo 31 straipsnio 1 dalį priimtas ir 2018 m. birželio 29 d. paskelbtas Respublikos Prezidento pranešimas, kuriuo remiantis buvo vykdoma nagrinėjama atrankos procedūra, nebuvo pasirašytas ministro, kaip to reikalaujama.
- 23 2019 m. gegužės 6 d. sprendimu *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) pirmasis pirmininkas įpareigojo šio teismo *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija) išnagrinėti M. F. ieškinį ir jos pateiktą prašymą taikyti laikinąją apsaugos priemonę.
- 24 Šiai kolegijai (ji šioje byloje yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) nagrinėjant šį prašymą kyla abejonių dėl Sąjungos teisės aiškinimo. Minėtas teismas visų pirma mano, kad pagrindinės bylos ryšys su šia teise kyla iš to, kad joje įtvirtintas veiksmingos teisminės

gynybos principas taikomas ne tik procesams nacionaliniuose teismuose, kuriuose jie taiko materialinę Sąjungos teisę. Iš tiesų šis principas taip pat taikytinas tais atvejais, kai reikia įvertinti, ar valstybė narė laikosi iš ESS 4 straipsnio 3 dalies ir 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kylančios pareigos užtikrinti, kad institucijos, galinčios priimti sprendimus Sąjungos teisei priklausančiose srityse kaip teismai, kaip tai suprantama pagal šią teisę, atitiktų iš minėto principo kylančius reikalavimus, visų pirma reikalavimą, kad tokios institucijos būtų nepriklausomi ir nešališki pagal įstatymą įsteigti teismai. Taigi tokio reikalavimo turi būti laikomasi, kai valstybė narė tokiam subjektui, kaip atsakovas pagrindinėje byloje, suteikia įgaliojimus nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti teisėjams iškeltas drausmės bylas.

- 25 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad nors teisės aktuose numatyti santykiai, saistantys teismą ir jame savo įgaliojimus vykdančią teisėją, gali būti prilyginti tarnybos santykiams, kurių buvimą galima pripažinti pagal Civilinio proceso kodekso 189 straipsnyje numatytą procedūrą, iš *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) jurisprudencijos matyti, kad teisėjo įgaliojimai, suteikiantys teisę įgyvendinti teismines funkcijas, yra viešosios teisės, o ne civilinės teisės reglamentuojamas teisinis santykis. Šiomis aplinkybėmis ieškiniu, kuriuo, kaip ir pagrindinėje byloje, siekiama, kad būtų pripažinta, jog teisėjas neturi įgaliojimų, nėra pradedama civilinė byla, galinti patekti į Civilinio proceso kodekso, visų pirma jo 189 straipsnio, taikymo sritį. Vis dėlto nacionalinėje teisėje nėra procedūros, pagal kurią būtų galima ginčyti Respublikos Prezidento aktą dėl teisėjo paskyrimo.
- 26 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ieškinio, kaip antai pareikšto pagrindinėje byloje, priimtinas priklauso nuo to, ar, atsižvelgiant į tokį nacionalinį teisinį reguliavimą, Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad pagal ją tokioje byloje, kaip nagrinėjama pagrindinė byla, šiam teismui suteikiama teisė (kurios jis pagal nacionalinę teisę neturi) konstatuoti, kad atitinkamas atsakovas neturi teisėjo įgaliojimų. O šiam teismui pateikto prašymo taikyti laikinąją apsaugos priemonę priimtinas ir šio teismo jurisdikcija jį nagrinėti priklauso nuo minėto ieškinio pagrindinėje byloje priimtino.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, ši jurisdikcija ir priimtinas gali būti kildinami tiesiogiai iš Sąjungos teisės, jeigu atitinkamo teisėjo paskyrimo raštas, kaip nagrinėjamu atveju, išduotas pažeidžiant veiksmingos teisminės gynybos principą, nes Lenkijos valdžios institucijos iš esmės siekė, kad būtų atmesta bet kokia galimybė teisme patikrinti nacionalinių taisyklių ar procedūrų dėl teisėjų skyrimo suderinamumą su Sąjungos teise, kol neįteiktas paskyrimo raštas.
- 28 Šiuo klausimu nacionalinis teismas pabrėžia, kad iš pradžių pagal NTT įstatymo 43 straipsnį ir 44 straipsnio 1 dalį, o vėliau – šio įstatymo 43 straipsnį ir 44 straipsnio 1 ir 1a dalis, buvo numatyta nutarimo, kuriuo NTT siūlo skirti asmenį *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėju, teisminės kontrolės galimybė. Vis dėlto, nors buvo pradėta teisėjų atrankos į naują *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegiją procedūra, kuriai įvykus buvo paskirtas, be kita ko, atsakovas pagrindinėje byloje, ir įvairūs kandidatai į šios naujos kolegijos teisėjo pareigas pareiškė ketinantys pateikti skundus pagal nurodytas nuostatas, Lenkijos teisės aktų leidėjas sąmoningai papildė NTT įstatymo 44 straipsnį 1b dalimi, kurioje numatyta, kad tokie skundai neužkerta kelio numatomiems paskyrimams.
- 29 Be to, po to, kai *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) 2018 m. lapkričio 21 d. nutartimi pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje (joje vėliau buvo priimtas 2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *A. B. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo teisėjų skyrimas – Skundas)* (C-824/18, toliau – Sprendimas *A. B. ir kt.*, EU:C:2021:153)),

klausdamas, ar pagal Sąjungos teisę draudžiami tokie pakeitimai, kuriais iš dalies buvo pakeistas NTT įstatymo 44 straipsnis, Lenkijos teisės aktų leidėjas, atsižvelgdamas į šio sprendimo 17 punkte nurodytą 2019 m. kovo 25 d. *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas) sprendimą, priėmė 2019 m. balandžio 26 d. įstatymą, kuriame, viena vertus, nustatyta, kad nereikia priimti sprendimo *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) nagrinėjamosiose bylose, kaip antai byloje, kurioje pateiktas minėtas prašymas priimti prejudicinį sprendimą. Kita vertus, tuo pačiu įstatymu dar kartą buvo pakeistas NTT įstatymo 44 straipsnis, siekiant panaikinti bet kokią galimybę ateityje pateikti teismui skundą dėl NTT nutarimo, kuriuo siūloma skirti tam tikrą kandidatą eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas.

- 30 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad sujungtose bylose (jose vėliau buvo priimtas 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)* (C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, toliau – Sprendimas *A. K. ir kt.*, EU:C:2019:982)) Teisingumo Teismui buvo pateikti prejudiciniai klausimai dėl nacionalinės teisės nuostatų, susijusių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos įsteigimu ir jos narių skyrimo tvarka. Tokiomis aplinkybėmis vykdomoji valdžia privalėjo susilaikyti nuo tokio skyrimo, kol Teisingumo Teismas ir nacionalinis teismas, pateikęs Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą, priims savo sprendimus.
- 31 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tai, kad J. M. buvo paskirtas eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos teisėjo pareigas, nors buvo paduotas skundas dėl NTT nutarimo, kuriuo pasiūlyta skirti šį kandidatą, ir tai, kad skyrimo procedūra buvo pradėta Respublikos Prezidento aktu, kuris nebuvo pasirašytas ministro, kaip to reikalaujama pagal Konstitucijos 144 straipsnio 3 dalį, pažeidė veiksmingos teisminės gynybos principą, konkrečiai – reikalavimą, kad teismas būtų „pagal įstatymą įsteigtas“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį.
- 32 Ketvirta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar galima ginčyti asmeniui suteiktą teisėjo statusą vien dėl to, kad institucija, į kurią jis paskirtas, t. y. šiuo atveju *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegija, nėra teismas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, nes neatitinka būtino nepriklausomumo reikalavimo.
- 33 Penkta, atsižvelgdamas į argumentus, analogiškus tiems, kuriais buvo grindžiami klausimai, pateikti Teisingumo Teismui sujungtose bylose, kuriose vėliau priimtas Sprendimas *A. K. ir kt.*, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pats turi prisiimti jurisdikciją spręsti tokį ginčą, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nes *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegija, kuriai pagal nacionalinę teisę suteikiama jurisdikcija nagrinėti tą ginčą, nėra teismas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę.
- 34 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) *Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych* (Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos klausimus:
- „1. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį ir 6 straipsnio 3 dalį, siejamus su [Chartijos] 47 straipsniu ir SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, reikia aiškinti taip, kad valstybės narės paskutinės instancijos teismas byloje dėl tarnybos santykių nebuvimo nustatymo gali nuspręsti, jog teisėju nelaikomas asmuo, kuriam įteiktas paskyrimo į teisėjo pareigas šiame teisme raštas, išduotas remiantis nuostatomis, pažeidžiančiomis veiksmingos teisminės gynybos principą, arba taikant tvarką, kuri neatitinka šio principo, o teismui tyčia buvo užkirstas kelias išnagrinėti šį klausimą prieš rašto įteikimą?

2. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį ir [Chartijos] 47 straipsnį, siejamus su SESV 267 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad veiksmingos teisminės gynybos principas pažeidžiamas tuo atveju, kai paskyrimo į teisėjo pareigas raštas įteikiamas po to, kai nacionalinis teismas pateikė prejudicinį klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, nuo atsakymo į kurį priklauso nacionalinės teisės nuostatų, kurių taikymas suteikė teisę įteikti šį raštą, atitiktis Sąjungos teisei?
3. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį, 6 straipsnio 3 dalį ir [Chartijos] 47 straipsnį reikia aiškinti taip, kad veiksmingos teisminės gynybos principas pažeidžiamas neužtikrinant teisės kreiptis į teismą tuo atveju, kai paskyrimo į teisėjo pareigas raštas įteikiamas pagal skyrimo procedūrą, kuri vyko akivaizdžiai pažeidžiant valstybės narės teisės aktų nuostatas dėl teisėjų skyrimo?
4. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį ir [Chartijos] 47 straipsnį, siejamus su SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, reikia aiškinti taip, kad veiksmingos teisminės gynybos principas pažeidžiamas, kai nacionalinis įstatymų leidėjas valstybės narės paskutinės instancijos teisme įsteigia struktūrinį padalinį, kuris nėra teismas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę?
5. Ar ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą, 2 straipsnį, 4 straipsnio 3 dalį ir [Chartijos] 47 straipsnį, siejamus su SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, reikia aiškinti taip, kad dėl tarnybos santykių buvimo ir asmens, kuriam įteiktas paskyrimo į valstybės narės paskutinės instancijos teismo teisėjo pareigas raštas, teisėjo statuso negali spręsti pagal nacionalinės teisės nuostatas jurisdikciją turintis šio teismo struktūrinis padalinys, kuris susideda tik iš asmenų, kurių paskyrimas turi 2–4 klausimuose nurodytų trūkumų, ir dėl šių priežasčių nėra teismas, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, o turi spręsti kitas to teismo struktūrinis padalinys, kuris atitinka Sąjungos teisės reikalavimus, taikomus teismui?“

Procesas Teisingumo Teisme

Dėl prašymo taikyti pagreitintą procedūrą

- 35 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė, kad šiam jo prašymui priimti prejudicinį sprendimą būtų taikoma pagreitinta procedūra pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį. Grįsdamas savo prašymą šis teismas nurodė, kad šios procedūros taikymas pateisinamas, pirma, atsižvelgiant į būtinybę per nacionalinėje teisėje numatytą septynių dienų terminą priimti sprendimą dėl jam pateikto prašymo taikyti laikinąją apsaugos priemonę. Antra, atsakymai į Teisingumo Teismui pateiktus prejudicinius klausimus turi lemiamą reikšmę ne tik šiai bylai, bet ir galimybei ateityje pareikšti ieškinius, kuriais prašoma pripažinti, kad kai kurie teisėjai, neseniai paskirti į įvairias *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) kolegijas sąlygomis, iš dalies arba visiškai analogiškais toms, kuriomis buvo paskirtas atsakovas pagrindinėje byloje, nėra saistomi tarnybos santykių. Trečia, šie atsakymai tam tikrais atvejais leistų užkirsti kelią tokiems paskyrimams ateityje.
- 36 Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

- 37 Primintina, kad tokia pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, taikytina ypatingos skubos atvejais (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 38 Šioje byloje 2019 m. rugpjūčio 20 d. Teisingumo Teismo pirmininkas, išklauses teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, nusprendė netenkinti šio sprendimo 35 punkte nurodyto prašymo.
- 39 Šiuo klausimu iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išdėstytų argumentų matyti, kad civiliniu ieškiniu, kuriuo prašoma pripažinti, kad J. M. nėra saistomas tarnybos santykių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), M. F. iš esmės siekia, kad, pirma, būtų laikinai sustabdytas sprendimo, kuriuo J. M., veikdamas kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos pirmininkas, nustatė drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti M. F. iškeltą drausmės bylą, galiojimas ir, antra, tas sprendimas būtų pripažintas negaliojančiu.
- 40 Visų pirma dėl aplinkybės, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui buvo pateiktas, be kita ko, prašymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones, primintina, jog tai, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas nacionalinėje byloje, kurioje gali būti taikomos tokios priemonės, savaime neįrodo, kad dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta (šiuo klausimu žr. 2017 m. spalio 18 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Weiss ir kt.*, C-493/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2017:792, 12 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 41 Be to, atsakymas į klausimą, ar J. M. sprendimas nustatyti drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti M. F. iškeltą drausmės bylą, tam tikrais atvejais pažeidžia Sąjungos teisę, taip pat negali lemti ypatingos skubos situacijos, kuri pateisintų pagreitinotą procedūros taikymą.
- 42 Galiausiai vien galimybė, kad Teisingumo Teismo atsakymas į šioje byloje jam pateiktus klausimus ne tik leistų priimti sprendimą pagrindinėje byloje, bet ir sudarytų sąlygas pareikšti kitus ieškinius dėl kai kurių teisėjų, neseniai paskirtų į *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), tarnybos santykių nebuvimo pripažinimo arba padėtų ateityje užkirsti kelią kitiems panašiams paskyrimams, taip pat negali pateisinti to, kad ši byla būtų nagrinėjama taikant pagreitinotą procedūrą.
- 43 Nagrinėjamu atveju atsižvelgtina ir į tai, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 29, 30 ir 33 punktų, tam tikros prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo abejonės, kuriomis grindžiami prejudiciniai klausimai šioje byloje, iš esmės jau buvo išdėstytos tuo metu, kai dėl jų kreiptasi į Teisingumo Teismą, kituose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą, išnagrinėtuose vėlesnėje proceso stadijoje.

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 44 Pasibaigus rašytinei proceso daliai, 2020 m. rugsėjo 22 d. teismo posėdyje buvo išklausti suinteresuotųjų asmenų, tarp jų Lenkijos vyriausybės, žodiniai argumentai. 2021 m. balandžio 15 d. generalinis advokatas pateikė savo išvadą ir šioje stadijoje žodinė proceso dalis buvo baigta.
- 45 2021 m. gegužės 7 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo Lenkijos vyriausybės prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį.

- 46 Grįsdama šį prašymą minėta vyriausybė nurodė, kad generalinio advokato išvadoje šioje byloje nacionalinių teismų teisėjų skyrimo įvairiose valstybėse narėse procedūra pagal Sąjungos teisę įvertinta kitaip nei generalinio advokato G. Hogan išvadoje byloje *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2020:1055) ir 2021 m. balandžio 20 d. Sprendime *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2021:311).
- 47 Lenkijos vyriausybė taip pat mano, kad žodinės proceso dalies atnaujinimas nagrinėjamu atveju pateisinamas tuo, kad šioje byloje pateiktoje išvadoje, su kuria ši vyriausybė nesutinka, generalinis advokatas nepakankamai atsižvelgė į jos argumentus, todėl ši išvada nėra objektyvi.
- 48 Šiuo klausimu primintina, kad, pirma, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir Procedūros reglamente šio statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims nenumatyta galimybės pateikti pastabų dėl generalinio advokato išvados (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 26 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Antra, pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinis advokatas viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikia motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis privalo dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei generalinio advokato išvada, nei ją grindžiantys motyvai. Taigi suinteresuotojo asmens nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 27 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Dėl Lenkijos vyriausybės teiginių, kad generalinio advokato išvada šioje byloje yra neobjektyvi, pakanka pažymėti, kad aplinkybė, jog ši vyriausybė mano, kad į jos argumentus nebuvo pakankamai atsižvelgta šioje išvadoje arba išvadoje, į kurią pateikta nemažai nuorodų šioje išvadoje ir kurią generalinis advokatas pateikė byloje, kurios nagrinėjimas buvo derinamas su šia byla ir kurioje priimtas 2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *W. Ż. (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Skyrimas)* (C-487/19, EU:C:2021:798), bet kuriuo atveju neįrodo tokio neobjektyvumo.
- 51 Pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, gali bet kada nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą.
- 52 Vis dėlto nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, mano, kad, pasibaigus rašytinei proceso daliai ir Teisingumo Teisme surengtam posėdžiui, turi visą būtiną informaciją, kad galėtų išnagrinėti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Jis taip pat mano, kad Lenkijos vyriausybės pateiktame prašyme atnaujinti žodinę proceso dalį nenurodyta jokie naujo fakto, galinčio daryti įtaką sprendimui, kurį jis turi priimti.
- 53 Tokiomis aplinkybėmis nėra pagrindo atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 54 *Prokurator Generalny* (generalinis prokuroras, Lenkija) teigimu, byla, kurioje siekiama pripažinti, kad asmuo nėra saistomas teisėjo tarnybos santykių ir kad dėl to jis negalėjo teisėtai nustatyti drausmės bylų teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti kitam teisėjui iškeltą drausmės bylą, patenka į nacionalinės teisės taikymo sritį ir priklauso tik valstybių narių kompetencijai, todėl Sąjungos teisė netaikoma. Vadinas, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.
- 55 Konkrečiai dėl ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažymėtina, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Sąjungos teisę tik tiek, kiek prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo nagrinėjamoje byloje iš tikrųjų turi taikyti konkrečiai šią teisę, o nagrinėjamu atveju taip nėra. Bet kuriuo atveju, net jeigu būtų nuspręsta plačiau aiškinti minėtą nuostatą, ji šioje byloje neturėtų reikšmės, nes, pirma, nustatydamas kompetentingą instituciją kaip drausmės bylų teismą *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos pirmininkas nepriima sprendimo dėl konkretaus ginčo esmės rungtimosi principu grindžiamame procese. Antra, šis pirmininkas neturi kompetencijos priimti kitų sprendimų dėl Sąjungos teisės klausimų.
- 56 Šiuo klausimu primintina, kad, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, nors valstybių narių teisingumo sistemos organizavimas priklauso šių valstybių narių kompetencijai, vis dėlto įgyvendinamos šią kompetenciją valstybės narės turi laikytis iš Sąjungos teisės joms kylančių įpareigojimų, ir tai pasakytina, be kita ko, apie nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su sprendimų dėl teisėjų skyrimo priėmimu, o tam tikrais atvejais – nuostatas, susijusias su teismine kontrole, taikytina vykdant tokias skyrimo procedūras, ir teisėjams taikomą drausmės tvarką reglamentuojančias taisykles (šiuo klausimu žr. 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjų drausmės tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 56 ir 61 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją; taip pat 2021 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim ir kt.*, C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 57 Be to, generalinio prokuroro pateikti argumentai iš esmės susiję su pačia Sąjungos teisės nuostatų, nurodytų pateiktuose klausimuose, taikymo sritimi, taigi, ir šių nuostatų aiškinimu. Toks aiškinimas akivaizdžiai priklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai pagal SESV 267 straipsnį (pagal analogiją žr. 2021 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim ir kt.*, C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 58 Vadinas, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl priimtinumų

- 59 Neatsižvelgiant į įvairius J. M., generalinio prokuroro ir Lenkijos vyriausybės pateiktus prieštaravimus dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą, primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją pats Teisingumo Teismas turi įvertinti sąlygas, kuriomis į jį kreipiasi nacionalinis teismas, ir patikrinti savo paties jurisdikciją arba jam pateikto prašymo priimtinumą

(šiuo klausimu žr. 2012 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Kamberaj*, C-571/10, EU:C:2012:233, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; taip pat 2018 m. rugsėjo 6 d. Nutarties *Di Girolamo*, C-472/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:684, 25 punktą).

- 60 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nuolat pabrėžia, kad SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, dėl kurios Teisingumo Teismas pateikia nacionaliniams teismams Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris reikalingas sprendimui jų nagrinėjamosiose bylose priimti, ir kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateikiamas ne dėl to, kad būtų suformuluotos patariamąsios nuomonės bendro pobūdžio arba hipotetiniais klausimais, o dėl to, kad reikia veiksmingai išspręsti ginčą (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 61 Kaip matyti iš pačios SESV 267 straipsnio formuluotės, prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti „reikalingas“, kad jį pateikęs teismas galėtų „priimti sprendimą“ savo nagrinėjamoje byloje (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 62 Teisingumo Teismas yra ne kartą minėjęs, kad iš SESV 267 straipsnio formuluotės ir jo struktūros matyti, jog prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, be kita ko, grindžiama prielaida, kad nacionaliniuose teismuose iš tiesų nagrinėjama byla, kurioje jie turi priimti sprendimą, galimai atsižvelgdami į prejudicinį sprendimą (2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Miasto Łowicz ir Prokurator Generalny*, C-558/18 ir C-563/18, EU:C:2020:234, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 63 Nagrinėjamu atveju pirmiausia pažymėtina, kad, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, ieškovės pagrindinėje byloje pareikštu civiliniu ieškiniu formaliai siekiama pripažinti, kad J. M. nėra saistomas tarnybos santykių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas). Vis dėlto iš toje nutartyje pateikto ginčo pagrindinėje byloje aprašymo matyti, kad M. F. ginčija ne tai, kad tarp J. M. ir *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), kaip atitinkamai darbuotojo ir darbdavio, susiklostė tokie sutartiniai ar teisės aktuose numatyti santykiai, arba tai, kad iš tokių tarnybos santykių jų šalims atsirado teisių ar pareigų, o tai, kokiomis sąlygomis J. M. buvo paskirtas šio teismo Drausmės bylų kolegijos teisėju. Iš tiesų, kaip matyti iš šio aprašymo, pareiksdama šį ieškinį M. F. faktiškai iš esmės siekia ginčyti sprendimą, kuriuo J. M., kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjas ir Drausmės bylų kolegijos pirmininkas, pagal Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalį nustatė drausmės bylų teismą, turintį jurisdikciją kaip pirmoji instancija nagrinėti M. F. iškeltą drausmės bylą.
- 64 Grįsdama savo ieškinį pagrindinėje byloje M. F. iš esmės teigia, kad, atsižvelgiant į sąlygas, kuriomis buvo paskirtas J. M., minėtą sprendimą dėl jurisdikciją turinčio teismo nustatymo priėmė asmuo, neturintis pagal įstatymą įsteigto nepriklausomo ir nešališko teismo teisėjo statuso, todėl M. F. pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą nagrinėjant jai iškeltą drausmės bylą šiame drausmės bylų teisme nėra užtikrinama.
- 65 Be to, pažymėtina, kad pagrindinėje byloje M. F. prašo, be kita ko, laikinai sustabdyti minėtos drausmės bylos nagrinėjimą. Beje, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, būtent nagrinėdamas šį prašymą dėl laikinosios apsaugos priemonės taikymo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

- 66 Dėl aplinkybės, kad ieškiniu pagrindinėje byloje siekiama, kad būtų priimtas deklaratyvus pobūdžio sprendimas, užkertantis kelią teisės, kuriai kyla didelė grėsmė, pažeidimui, primintina, kad jeigu toks ieškinys leidžiamas pagal nacionalinę teisę ir remdamasis šia teise prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad jame pareikštas ieškinys yra priimtinas, Teisingumo Teismas neturi abejoti šiuo vertinimu, todėl šio nacionalinio teismo pateikti klausimai gali atitikti objektyvų poreikį išspręsti teisėtai jam perduotą nagrinėti ginčą (šiuo klausimu žr. 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 64 ir 65 punktus).
- 67 Vis dėlto nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šį prašymą pateikęs teismas pabrėžia, kad tuo atveju, kai jame pareiškiamas civilinis ieškinys dėl tokių teisinių santykių, kokie nagrinėjami pagrindinėje byloje, nebuvimo pripažinimo, pagal taikytiną nacionalinę teisę jis neturi konkrečiai jurisdikcijos priimti sprendimo dėl akto, kuriuo atitinkamas asmuo paskirtas teisėju, teisėtumo, ir kad remiantis šia nacionaline teise taip pat negali būti nustatyta, kad šis ieškinys yra priimtinas.
- 68 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimas, numatytas SESV 267 straipsnyje, iš principo reiškia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi turėti jurisdikciją priimti sprendimą dėl ginčo pagrindinėje byloje, kad jis nebūtų laikomas visiškai hipotetiniu (2018 m. rugsėjo 6 d. Nutarties *Di Girolamo*, C-472/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:684, 31 punktą).
- 69 Nors tam tikromis išimtinėmis aplinkybėmis gali būti kitaip (šiuo klausimu žr. Sprendimo *A. K. ir kt.* 166 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; taip pat Sprendimo *A. B. ir kt.* 150 punktą), vis dėlto šioje byloje tokių aplinkybių nėra.
- 70 Iš tiesų, pirma, kaip pažymėta šio sprendimo 63–65 punktuose, iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikto ginčo pagrindinėje byloje aprašymo matyti, kad nors ieškovės pagrindinėje byloje pareikštu ieškiniu formaliai siekiama pripažinti, kad J. M. nėra saistomas tarnybos santykių su *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), t. y. santykių, su kuriais ieškovė pagrindinėje byloje yra visiškai nesusijusi, juo galiausiai siekiama užginčyti J. M. skyrimo eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas teisėtumą ir taip išspręsti teisinį klausimą, kilusį kitame teisme šiuo metu nagrinėjamoje M. F. drausmės byloje, t. y. kitame nei pradėtasis pagrindinėje byloje teismo procese, kurį ji prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašo sustabdyti taikant laikinąją apsaugos priemonę.
- 71 Vadinas, šioje byloje Teisingumo Teismui pateikti klausimai glaudžiai susiję su kitu ginču nei tas, kuris nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kurioje jis iš tikrųjų yra tik šalutinis, nes šiais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia įvertinti, ar tai, kad J. M. buvo paskirtas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos pirmininku, ir tai, kad šis teisėjas nustatė drausmės bylų teismą, turintį nagrinėti tokias drausmės bylas, kaip iškelta ieškovei pagrindinėje byloje, yra suderinama su Sąjungos teise, galiausiai, ar J. M. nustatytas drausmės bylų teismas, turintis nagrinėti tokią šiai ieškovei iškeltą bylą, yra pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą. Šiomis aplinkybėmis siekdamas visapusiškai įvertinti minėtų klausimų apimtį ir tinkamai į juos atsakyti Teisingumo Teismas būtų priverstas atsižvelgti į tos kitos bylos reikšmingas aplinkybes, o ne į pagrindinės bylos aplinkybes, kaip to reikalaujama pagal SESV 267 straipsnį.

- 72 Antra, atrodo, kad neturėdama teisės tiesiogiai pareikšti ieškinio dėl J. M. paskyrimo *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos pirmininku arba dėl J. M. akto, kuriuo nustatytas už minėtos bylos nagrinėjimą atsakingas drausmės bylų teismas, M. F. tame teisme galėjo kelti klausimą dėl minėtu aktu galimai pažeistos jos teisės į tai, kad tą pačią bylą išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas.
- 73 Šiuo klausimu pažymėtina, kad po to, kai buvo pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrosios kompetencijos teismų įstatymo 110 straipsnio 3 dalis ir 114 straipsnio 7 dalis tiek, kiek pagal jas *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) Drausmės bylų kolegijos pirmininkui suteikiama diskrecija nustatyti drausmės bylų teismą, turintį teritorinę jurisdikciją nagrinėti bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, t. y. teisėjams, kuriems gali tekti aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, iškeltas drausmės bylas, neatitinka reikalavimo, kylančio iš ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, pagal kurią tokias bylas turi galėti išnagrinėti „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas (2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija (Teisėjų drausmės tvarka)*, C-791/19, EU:C:2021:596, 176 punktą).
- 74 Kadangi toks reikalavimas įtvirtintas ESS 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, ji taip pat laikytina tiesioginio veikimo nuostata (pagal analogiją žr. Sprendimo *A. B. ir kt.* 146 punktą), todėl pagal Sąjungos teisės viršenybės principą reikalaujama, kad toks drausmės bylų teismas netaikytų pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytų nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias jis buvo nustatytas, ir taip pripažintų, kad neturi jurisdikcijos priimti sprendimo dėl savo nagrinėjamo ginčo.
- 75 Trečia, iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktų paaiškinimų, apibendrintų šio sprendimo 27–29 punktuose, taip pat iš pačios pirmojo prejudicinio klausimo formuluotės matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo šioje byloje keliama klausimai, be kita ko, susiję su tuo, kad Lenkijos teisės aktų leidėjas sąmoningai pakeitė nacionalinę teisinę reguliavimą, siekdamas užkirsti kelią tam, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjų skyrimo procedūrai būtų taikoma veiksminga teisminė kontrolė. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, atsižvelgiant būtent į šio teisės aktų pakeitimo tikslą ir pasekmes, jis gali manyti, kad pagal Sąjungos teisę turi jurisdikciją vykdyti tokią kontrolę pagrindinėje byloje.
- 76 Pirmą, kaip matyti iš šio sprendimo 22 punkto, kandidatas, kurio 2018 m. rugpjūčio 23 d. NTT nutarimu nesiūlyta skirti eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigų, remdamasis NTT įstatymo 44 straipsnio 1a dalimi pateikė *Naczelny Sąd Administracyjny* (Vyriausiasis administracinis teismas) skundą dėl šio nutarimo, kuriuo eiti minėtas pareigas pasiūlyta J. M.
- 77 Antra, dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo kritikuojamų vienas po kito padarytų NTT įstatymo 44 straipsnio pakeitimų, nurodytų šio sprendimo 28 ir 29 punktuose, pabrėžtina, kad po to, kai buvo pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, Sprendimo *A. B. ir kt.* rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas, be kita ko, nurodė, kad ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nuostatos, kuriomis keičiama galiojanti nacionalinė teisė ir pagal kurias:
- pirma, nepaisant to, kad kandidatas eiti teisėjo pareigas tokiaime teisme, kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), pateikė skundą dėl tokios institucijos, kokia yra NTT, sprendimo atmesti jo kandidatūrą ir pateikti Respublikos Prezidentui kitų asmenų kandidatūras, šis sprendimas yra galutinis, kiek jame nurodyti kiti kandidatai, todėl šis skundas neužkerta kelio

Respublikos Prezidentui skirti juos eiti pareigas, o galimas minėto sprendimo panaikinimas, kiek jame nepasiūlyta pareiškėjo kandidatūra, negali lemti naujo jo padėties vertinimo, siekiant galimo jo paskyrimo į atitinkamas pareigas, ir

- antra, toks skundas negali būti grindžiamas tuo, kad buvo netinkamai įvertinta kandidatų atitiktis kriterijams, į kuriuos atsižvelgta priimant sprendimą dėl siūlymo skirti teikimo,

jeigu nustatoma – o tai Teisingumo Teismas pasiūlė padaryti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui byloje, kurioje priimtas tas sprendimas, remiantis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, – kad šios nuostatos gali teisės subjektams sukelti pagrįstų abejonių dėl to, ar pagal NTT nutarimus Respublikos Prezidento paskirtiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, visų pirma dėl įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios tiesioginės ir netiesioginės įtakos jiems, ir dėl jų neutralumo, kai susikerta interesai, ir todėl šie teisėjai gali būti nelaikomi nepriklausomais ir nešališkais, o tai gali pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.

- 78 Toje pačioje rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad, priėmus nacionalinės teisės sistemos pakeitimus, dėl kurių, pirma, nacionalinis teismas netenka jurisdikcijos kaip pirmoji ir galutinė instancija spręsti dėl skundų, kuriuos kandidatai eiti teisėjų pareigas tokiam teisme, kaip *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), pateikė dėl tokios institucijos, kaip NTT, nutarimų nesiūlyti Respublikos Prezidentui jų kandidatūrų, tačiau siūlyti kitų asmenų kandidatūras, kad jie būtų paskirti eiti minėtas pareigas, ir kuriais, antra, nustatyta, kad nereikia priimti sprendimo dėl tokių skundų, jeigu jie dar nebaigti nagrinėti, panaikinant galimybę tęsti jų nagrinėjimą arba dar kartą juos pateikti, ir dėl kurių, trečia, šis nacionalinis teismas netenka galimybės gauti atsakymą į prejudicinius klausimus, kuriuos jis pateikė Teisingumo Teismui:
- SESV 267 straipsnis ir ESS 4 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiami tokie pakeitimai, jeigu nustatoma – o tai Teisingumo Teismas pasiūlė padaryti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A. B. ir kt.*, remiantis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, – kad šie pakeitimai turėjo konkrečių pasekmių, t. y. užkirto kelią Teisingumo Teismui priimti sprendimą dėl tokių prejudicinių klausimų, kokius jam pateikė nacionalinis teismas, ir nepaliko tam teismui jokios galimybės vėl teikti panašius klausimus ateityje,
 - ESS 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiami tokie pakeitimai, jeigu nustatoma – o tai padaryti turi tas pats prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis visomis reikšmingomis aplinkybėmis, – kad šie pakeitimai gali teisės subjektams sukelti pagrįstų abejonių dėl to, ar pagal minėtus NTT nutarimus Respublikos Prezidento paskirtiems teisėjams po jų paskyrimo nedaro įtakos išorės veiksniai, visų pirma dėl įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios tiesioginės ir netiesioginės įtakos jiems, ir dėl jų neutralumo, kai susikerta interesai, ir todėl šie teisėjai gali būti nelaikomi nepriklausomais ir nešališkais, o tai gali pakenkti teisės subjektų pasitikėjimui teismais, kuris būtinas demokratinėje visuomenėje ir teisinėje valstybėje.
- 79 Galiausiai minėtoje rezoliucinėje dalyje Teisingumo Teismas nurodė, kad, nustačius tokius Sąjungos teisės pažeidimus, šios teisės viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas byloje, kurioje priimtas Sprendimas *A. B. ir kt.*, privalo netaikyti atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų ir vietoje jų taikyti anksčiau galiojusias nacionalinės teisės nuostatas, kartu vykdydamas jose numatytą teisminę kontrolę.

- 80 Trečia, primintina, kad Sprendimo *A. B. ir kt.* 129 ir 156 punktuose Teisingumo Teismas visų pirma pabrėžė, kad tokie ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimai gali būti padaryti aplinkybėmis, kai visi svarbūs elementai, apibūdinantys nacionalinio aukščiausiojo teismo teisėjų skyrimo procedūrą, atsižvelgiant į atitinkamas nacionalines teises ir faktines aplinkybes, visų pirma sąlygos, kuriomis staiga apribojamos iki tol tokioje skyrimo procedūroje egzistavusios teisminės teisių gynimo priemonės galimybės arba panaikinamas tokių teisių gynimo priemonių veiksmingumas, gali teisės subjektams sukelti sisteminio pobūdžio abejonių dėl teisėjų, paskirtų pasibaigus šiai procedūrai, nepriklausomumo ir nešališkumo.
- 81 Vis dėlto Teisingumo Teismas šiuose 129 ir 156 punktuose taip pat aiškiai pabrėžė, kad galimybės pasinaudoti teismine teisių gynimo priemone nebuvimas tokioje skyrimo procedūroje tam tikrais atvejais gali nesukelti problemų, atsižvelgiant į iš Sąjungos teisės, visų pirma ESS 19 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, kylančius reikalavimus. Šiuo klausimu konstatuotina, kad tokiu ieškiniu, kaip pagrindinėje byloje, iš esmės siekiama, kad atsakovo pagrindinėje byloje skyrimas eiti *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjo pareigas būtų pripažintas negaliojančiu *erga omnes*, nors pagal nacionalinę teisę visiems teisės subjektams neleidžiama ir niekada nebuvo leidžiama ginčyti teisėjų skyrimo pareiškiant tiesioginį ieškinį dėl tokio paskyrimo panaikinimo arba pripažinimo negaliojančiu.
- 82 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismo funkcija yra pateikti kiekvienam Sąjungos teismui Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtinas priimant sprendimą dėl jo nagrinėjamų realių ginčų, visų pirma atsižvelgiant į visą asmenų turimų teisminių teisių gynimo priemonių sistemą, konstatuotina, kad Teisingumo Teismui šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikti klausimai išeina už jam pagal minėtą SESV 267 straipsnį suteiktos jurisdikcijos ribų (pagal analogiją žr. 1980 m. kovo 11 d. Sprendimo *Foglia*, 104/79, EU:C:1980:73, 12 punktą).
- 83 Tokiomis aplinkybėmis šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti pripažintas nepriimtiniu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 84 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

***Sąd Najwyższy (Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych)* (Aukščiausiojo Teismo Darbo ir socialinio draudimo bylų kolegija, Lenkija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas.**

Parašai.